

Sygn. akt VI A Ca 234/15

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 24 marca 2016 r.

Sąd Apelacyjny w Warszawie VI Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący – Sędzia SA Jacek Sadowski

Sędziowie: SA Ewa Stefańska (spr.)

SA Jolanta Pyżlak

Protokolant: st. sekr. sądowy Magdalena Męczkowska

po rozpoznaniu w dniu 24 marca 2016 r. w Warszawie

na rozprawie

sprawy z powództwa P. K.

przeciwko Bankowi (...) S.A. z siedzibą w W.

o zapłatę

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie

z dnia 12 listopada 2014 r.

sygn. akt XXV C 645/13

1. oddala apelację;

2. zasądza od P. K. na rzecz Banku (...) S.A. z siedzibą w W. kwotę 5.400 zł (pięć tysięcy czterysta złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym;

3. przyznaje r.pr. K. N. ze Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w W. kwotę 5.400 zł (pięć tysięcy czterysta złotych) powiększoną o należny podatek VAT tytułem nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej powodowi z urzędu oraz kwotę 272,30 zł (dwieście siedemdziesiąt dwa złote trzydzieści groszy) tytułem zwrotu wydatków.

Sygn. akt VI A Ca 234/15

UZASADNIENIE

Powód P. K. wnosił o zasądzenie od pozwanego Banku (...) S.A. z siedzibą w W. na jego rzecz kwoty 205.682,93 zł wraz z odsetkami. Jako podstawę faktyczną roszczenia o zapłatę świadczenia wyrównawczego powód wskazał niezasadnione i bezprawne wypowiedzenie przez pozwanego łączącej strony umowy agencyjnej.

Pozwany Bank (...) S.A. z siedzibą w W. wnosił o oddalenie powództwa podnosząc, że przyczyną rozwiązania umowy agencyjnej bez wypowiedzenia było naruszenie przez powoda jej postanowień, w szczególności poprzez narażenie

Banku na straty materialne oraz naruszenie jego dobrego imienia. W tej sytuacji, zgodnie z treścią art. 764⁴ pkt 1 k.c., świadczenie wyrównawcze agentowi nie przysługuje.

Wyrokiem z dnia 12 listopada 2014 r. Sąd Okręgowy w Warszawie oddalił powództwo w całości.

Wyrok Sądu Okręgowego został wydany w oparciu o poniższe ustalenia faktyczne i rozważania prawne.

W dniu 14 grudnia 2005 r. Bank (...) S.A. z siedzibą w W. zawarł z P. K. umowę agencyjną. W § 2 umowy Bank zlecił powodowi wykonywanie czynności agencyjnych wskazanych w załączniku nr 1 do umowy, obejmujących zarówno obsługę klientów niepozyskanych przez powoda, jak i pozyskiwanie nowych klientów. W § 7 umowy zastrzeżono, że gotówka pobrana przez agenta w formie zasiłku, jak również uzyskana w wyniku operacji wymienionych w załączniku nr 1 do umowy, stanowi własność Banku i może być wykorzystywana tylko do czynności agencyjnych.

W § 10 ust. 1 umowy powód zobowiązał się m.in. do: dystrybucji produktów Banku, przekazywania klientom informacji o produktach Banku, codziennego rozliczania gotówki znajdującej się w każdym punkcie agencyjnym i odprowadzenia nadwyżki ponad limit gotówkowy do oddziału rozliczającego ten punkt, a także przestrzegania zdefiniowanych przez Bank standardów obsługi klienta przez agenta. Zgodnie z treścią § 10 ust. 7 umowy powód zobowiązany był do otworzenia i utrzymywania w Banku rachunku bieżącego. Ponadto w § 10 ust. 8 i 9 umowy zobowiązał się do wykonywania powierzonych mu czynności z najwyższą starannością wymaganą dla ochrony i zabezpieczenia interesów Banku i klientów, zgodnie z przepisami prawa, postanowieniami umowy oraz zasadami uczciwego obrotu.

W § 11 umowy strony ustaliły wynagrodzenie agenta, natomiast § 21 umowy określał sposoby rozwiązania łączącego ich stosunku prawnego. Bank mógł rozwiązać umowę w trybie natychmiastowym, bez zachowania okresu wypowiedzenia, w wypadkach określonych w umowie, a także w przypadku powzięcia przez Bank uzasadnionych podejrzeń co do działania na jego szkodę, jak również m.in. wtedy, gdy agent: popełnił czyn naruszający dobre imię Banku, klientów, a także narażający Bank lub klientów na straty materialne, nie przestrzegał zdefiniowanych przez Bank procedur oraz standardów obsługi klienta, bądź naruszał postanowienia umowy.

Powód prowadził dwie placówki agencyjne: w C. i Ł.. Otrzymywał wynagrodzenie na podstawie wystawianych faktur za usługi pośrednictwa finansowego. W sierpniu 2008 r. w wystawionych fakturach powód wskazał rachunek bankowy swojego ojca jako ten, na który pozwany powinien przelać mu wynagrodzenie. We wcześniejszych fakturach powód wskazywał inny rachunek bankowy. Ostatnią fakturę powód wystawił w dniu 10 lutego 2009 r. na kwotę 8.036,29 zł, w której także wskazał konto ojca.

W dniu 5 lutego 2009 r. organ egzekucyjny, działając z upoważnienia naczelnika Urzędu Skarbowego w Ż., wystąpił do pozwanego z zawiadomieniem o zajęciu praw majątkowych powoda z tytułu wierzytelności (...) Urzędu Wojewódzkiego w B. na kwotę 1.000 zł oraz zaległości z tytułu składek na ubezpieczenie społeczne, z wykazem 64 tytułów wykonawczych wystawionych przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych w Ż. na ogólną kwotę 35.740,92 zł.

W tym samym dniu Bank wysłał do powoda e-mail, na podstawie § 10 ust. 1 lit. j umowy agencyjnej zobowiązując go do przedstawienia w terminie do dnia 20 lutego 2009 r. zaświadczenia o niezaleganiu w podatkach lub stwierdzającego stan zaległości, a także zaświadczenia o niezaleganiu w opłacaniu składek ZUS. Powód nie dostarczył pozwanemu żądanych zaświadczeń. Bank sprawdził też rachunek bankowy, na który przekazywał wynagrodzenie powoda i ustalił, że należy on do A. K. (1).

Na skutek otrzymania informacji od organu egzekucyjnego i braku reakcji powoda na żądanie przedstawienia zaświadczeń o niezaleganiu w podatkach i składkach, w dniu 13 lutego 2009 r. Bank przeprowadził kontrole prewencyjne w obu placówkach prowadzonych przez powoda. W wyniku analizy dokumentacji okazało się, że powód na wystawianych fakturach wskazywał rachunek bankowy swojego ojca. Pozwany przelewał więc wynagrodzenie powoda na konto osoby trzeciej, co mogło utrudniać organowi egzekucyjnemu prowadzenie egzekucji wobec powoda i mogło mieć negatywny wpływ na dobre imię Banku.

Kontrola w placówce w C. przebiegła bez zakłóceń. Natomiast podczas kontroli w placówce w Ł. pracownica powoda odmówiła wydania przedstawicielkom Banku pełnej kwoty gotówki. W placówce w tym czasie był obecny ojciec powoda A. K. (1), który odmówił wydania części gotówki w kwocie około 14.000 zł, zatrzymując ją jako zabezpieczenie wynagrodzenia syna. Po przyjeździe powoda na miejsce wielokrotnie dzwoniło do Banku w tej sprawie. Powód dzwonił do R. J., który 2 miesiące wcześniej kontrolował jego placówkę i stwierdził brak kasowy w wysokości 5.000-6.000 zł, lecz udało mu się porozmawiać jedynie z G. J., który doradził mu zwrot gotówki. Ostatecznie powód zwrócił pieniądze pozwanemu.

Pismem z dnia 23 lutego 2009 r. Bank wypowiedział P. K. umowę agencyjną w trybie natychmiastowym, bez zachowania okresu wypowiedzenia, na podstawie § 21 ust. 3 pkt 1, 2 i 5 umowy. W uzasadnieniu powołano zdarzenie z dnia 13 lutego 2009 r., wskazując, że podczas rozliczania gotówki pojawiły się ze strony powoda utrudnienia jej zwrotu, co naruszało procedury i naraziło Bank na straty materialne. Ponadto powołano informację organu egzekucyjnego z dnia 5 lutego 2009 r. dotyczącą egzekucji zaległości podatkowych i składek, co naruszało dobre imię Banku.

Następnego dnia po wypowiedzeniu umowy agencyjnej powód był z wizytą u lekarza psychiatry, który stwierdził u niego silne napięcie, niepokój, lęk i problemy z koncentracją oraz wystawił mu zwolnienie lekarskie na okres od 25 lutego do 17 marca 2009 r. oraz od 18 marca do 31 marca 2009 r. W latach 2010-2013 powód był kilkakrotnie u innego lekarza psychiatry oraz uczestniczył w cyklu czterech spotkań konsultacyjnych.

Pismem z dnia 5 maja 2009 r. powód wystąpił do prezesa zarządu Banku o zapłatę świadczenia wyrównawczego za okres od 13 lutego do 30 kwietnia 2009 r. w kwocie 31.773,70 zł, powołując się na swoje średnie wynagrodzenie uzyskiwane jako agent w wysokości 12.356,44 zł miesięcznie. Począwszy od 2009 r. powód kilkakrotnie występował przeciwko pozwanemu z pozwami, jednakże obejmowały one inne roszczenia niż dochodzone w niniejszej sprawie.

Sąd Okręgowy ustalił stan faktyczny sprawy na podstawie dowodów z dokumentów w postaci: faktur wystawionych przez powoda, protokołów kontroli, pisma naczelnika Urzędu Skarbowego w Ż., notatek służbowych, wydruku e-mail, a także zeznań świadków: A. K. (1), R. J., G. J., J. M., A. K. (2), A. S. oraz przesłuchania powoda.

Sąd pierwszej instancji wskazał, że powód nie kwestionował istnienia zaległości wobec Zakładu Ubezpieczeń Społecznych oraz wskazywania w wystawianych fakturach rachunku bankowego ojca. Sąd Okręgowy nie dał wiary zeznaniom świadka A. K. (1) oraz zeznaniom powoda w zakresie przyczyny niewskazania przez powoda w fakturach własnego rachunku bankowego, gdyż wobec zadłużenia powoda były one niewiarygodne. Sąd Okręgowy oddalił wnioski dowodowe powoda o dodatkowe przesłuchanie świadka G. J., uznając, że okoliczności istotne dla rozstrzygnięcia sprawy zostały wyjaśnione, a strony miały już możliwość zadawania pytań świadkowi. Sąd ten oddalił jako spóźnione wnioski dowodowe zgłoszone przez powoda na ostatnim terminie rozprawy, albowiem nie wykazał on, aby dowody te nie mogły być przedstawione wcześniej. Zdaniem Sądu pierwszej instancji powód nie wykazał również, aby względy medyczne uniemożliwiały mu udział w postępowaniu ze względu na stan psychiczny lub fizyczny, w szczególności wobec reprezentowania go przez profesjonalnego pełnomocnika.

Zdaniem Sądu Okręgowego roszczenie powoda nie zasługiwało na uwzględnienie. Powód domagał się zasądzenia na jego rzecz świadczenia wyrównawczego, wobec bezpodstawnego - w jego ocenie - wypowiedzenia przez pozwanego łączącej strony umowy agencyjnej oraz pozyskania przez niego nowych klientów i doprowadzenia do istotnego wzrostu obrotów z dotychczasowymi klientami, z czego Bank nadal czerpie korzyści.

Sąd pierwszej instancji wskazał, że zgodnie z treścią art. 764³ § 1 k.c., po rozwiązaniu umowy agencyjnej agent może żądać od dającego zlecenie świadczenia wyrównawczego, jeżeli w czasie trwania umowy agencyjnej pozyskał nowych klientów lub doprowadził do istotnego wzrostu obrotów z dotychczasowymi klientami, a dający zlecenie czerpie nadal znaczne korzyści z umów z tymi klientami. Roszczenie to przysługuje agentowi, jeżeli, biorąc pod uwagę wszystkie okoliczności, a zwłaszcza utratę przez agenta prowizji od umów zawartych przez dającego zlecenie z tymi klientami, przemawiają za tym względy słuszności. Jednakże z art. 764⁴ pkt 1 k.c. świadczenie wyrównawcze nie przysługuje

agentowi, jeżeli dający zlecenie wypowiedział umowę na skutek okoliczności, za które odpowiedzialność ponosi agent, usprawiedliwiających wypowiedzenie umowy bez zachowania terminów wypowiedzenia.

Przyczyny wypowiedzenia umowy bez zachowania terminów wypowiedzenia ustawodawca określił w art. 764² § 1 k.c., wskazując na niewykonanie obowiązków przez jedną ze stron w całości lub znacznej części, a także zaistnienie nadzwyczajnych okoliczności. W piśmiennictwie wyjaśniono, że przez nadzwyczajne okoliczności należy rozumieć takie, które nie są objęte zwykłym ryzykiem kontraktowym i które jednocześnie nie polegają na niewykonywaniu obowiązków przez jedną ze stron w całości lub znacznej części. Takie nadzwyczajne okoliczności mogą mieć charakter obiektywny, ale również mogą dotyczyć jednej ze stron umowy.

Sąd Okręgowy podał, że strony w § 21 umowy agencyjnej doprecyzowały przyczyny wypowiedzenia umowy bez zachowania terminów wypowiedzenia, wskazując m.in. na popełnienie czynu naruszającego dobre imię Banku, klientów, a także narażającego Bank lub klientów na straty materialne. Przyczyna ta została wskazana przez Bank w piśmie o wypowiedzeniu umowy.

Zdaniem Sądu pierwszej instancji powyższe przyczyny mogą stanowić nadzwyczajne okoliczności uzasadniające wypowiedzenie umowy bez zachowania terminów wypowiedzenia, mając na uwadze charakter umowy agencyjnej, w której ustawodawca położył nacisk na wzajemną lojalność stron (art. 760 k.c.), a także specyfikę działalności Banku, wobec którego dodatkowe wymogi ustanawiają przepisy ustawy - Prawo bankowe. Bank jest bowiem instytucją zaufania publicznego i do jego prawidłowego funkcjonowania niezbędne jest zaufanie klientów. Tym samym wykonywanie przez agenta czynności na jego rzecz i w jego imieniu wymaga wysokiej staranności. W wypowiedzeniu pozwany wskazał na narażenie Banku przez powoda na straty materialne i utratę dobrego imienia, co stanowiło nienależyte wykonanie obowiązków wynikających z umowy, a zarazem podstawę do wypowiedzenia umowy bez zachowania terminu wypowiedzenia (§ 21 pkt 1 i 5 umowy).

Według Sądu Okręgowego zachowanie powoda spełniało powyższą przesłankę, albowiem utrudnianie organom państwa prowadzenia egzekucji jest zachowaniem powszechnie ocenianym jako negatywne. Powód nie opłacał składek na ubezpieczenie społeczne, w związku z czym wystawiono przeciwko niemu 64 tytuły wykonawcze. Aby uniemożliwić organowi egzekucyjnemu ściąganie tych należności, powód wskazywał Bankowi w fakturach rachunek bankowy należący do ojca. Nieświadomy tego pozwany przelewał powodowi wynagrodzenie na powyższe konto.

Sąd pierwszej instancji uznał, że ponieważ pozwany wypowiedział umowę agencyjną na skutek okoliczności, za które odpowiedzialność ponosi powód, usprawiedliwiających wypowiedzenie umowy bez zachowania terminów wypowiedzenia, zgodnie z treścią art. 764⁴ pkt 1 k.c. świadczenie wyrównawcze mu nie przysługuje. Jedyne ubocznie Sąd Okręgowy stwierdził, że powód nie udowodnił także wysokości dochodzonego roszczenia, pomimo że według art. 6 k.c. to na nim spoczywał ciężar udowodnienia przesłanek pozytywnych określonych w art. 764³ § 1 k.c. Powód nie tylko nie wykazał powyższych okoliczności, ale nawet nie przedstawił wyliczeń, ani nie sprecyzował faktów prawotwórczych. W ocenie Sądu pierwszej instancji stan zdrowia powoda i jego aktualna sytuacja życiowa nie miały znaczenia z punktu widzenia zgłoszonych roszczeń.

Od wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie apelację wniósł powód P. K..

Apelacją powód zaskarżył wyrok w całości, wnosząc o jego zmianę i uwzględnienie powództwa w całości oraz przyznanie radcy prawnemu z urzędu wynagrodzenia w wysokości 150% stawki minimalnej i zwrotu poniesionych przez niego wydatków zgodnie z zestawieniem z dnia 28 października 2014 r., ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania, a w przypadku oddalenia apelacji o nieobciążanie powoda kosztami procesu na podstawie art. 102 k.p.c. Zaskarżonemu wyrokowi powód zarzucił naruszenie:

1) art. 217 i art. 227 w związku z art. 162 k.p.c. poprzez ich niezastosowanie, nieprzeprowadzenie w pełnym zakresie wszystkich dowodów zgłoszonych przez powoda i niewyjaśnienie wszystkich okoliczności sprawy, w konsekwencji

czego nastąpiło uznanie dowolne a nie swobodne, że brak jest odpowiedzialności pozwanego w stosunku do powoda w zakresie świadczenia wyrównawczego;

2) art. 764³ § 1 k.c. poprzez uznanie, że powód nie spełnił przesłanek wskazanych w tym przepisie oraz nieuwzględnienie przy orzekaniu względów słuszności, które pozwoliłyby na podjęcie odmiennego rozstrzygnięcia;

3) art. 326 § 1 w związku z art. 109 § 2 k.p.c. i w konsekwencji dalsze naruszenie przepisów dotyczących kosztów sądowych w zakresie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu, tj. § 2 ust. 1 i ust. 2 oraz § 15 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz. U. z 2013 r. poz. 490) poprzez orzeczenie co do kosztów pomocy prawnej udzielonej powodowi z urzędu w wysokości minimalnej zamiast we wnioskowanej wysokości 150% stawki minimalnej;

4) art. 102 k.p.c. poprzez jego niezastosowanie w przypadku istniejącej udokumentowanej ciężkiej sytuacji materialnej i zdrowotnej powoda.

Ponadto pełnomocnik powoda z urzędu wniósł o przyznanie mu kosztów nieopłaconej pomocy prawnej w wysokości 150% stawki minimalnej i oświadczył, że nie zostały one zapłacone w całości lub części.

Pozwany Bank (...) S.A. z siedzibą w W. wniósł o oddalenie apelacji i zasądzenie od powoda na jego rzecz kosztów postępowania apelacyjnego.

Sąd Apelacyjny zważył:

Apelacja powoda nie zasługuje na uwzględnienie.

Sąd Okręgowy dokonał prawidłowych ustaleń faktycznych i Sąd Apelacyjny przyjmuje je za własne. Również rozważania prawne Sądu pierwszej instancji są prawidłowe.

Zgodnie z treścią art. 764³ § 1 k.c. po rozwiązaniu umowy agencyjnej agent może żądać od dającego zlecenie świadczenia wyrównawczego, jeżeli w czasie trwania umowy agencyjnej pozyskał nowych klientów lub doprowadził do istotnego wzrostu obrotów z dotychczasowymi klientami, a dający zlecenie czerpie nadal znaczne korzyści z umów z tymi klientami. Roszczenie to przysługuje agentowi, jeżeli, biorąc pod uwagę wszystkie okoliczności, a zwłaszcza utratę przez agenta prowizji od umów zawartych przez dającego zlecenie z tymi klientami, przemawiają za tym względy słuszności. Jednakże z treści art. 764⁴ pkt 1 k.c. wynika, że świadczenie wyrównawcze nie przysługuje agentowi, jeżeli dający zlecenie wypowiedział umowę na skutek okoliczności, za które odpowiedzialność ponosi agent, usprawiedliwiających wypowiedzenie umowy bez zachowania terminów wypowiedzenia.

W piśmiennictwie wyjaśniono, iż okoliczności, za które odpowiedzialność ponosi agent, usprawiedliwiające wypowiedzenie mu umowy bez zachowania terminów wypowiedzenia, to przede wszystkim postępowanie agenta zawinione w myśl reguł ogólnych (obiektywnie i subiektywnie). Przy tym dla wyłączenia świadczenia wyrównawczego decydujące jest samo zaistnienie okoliczności usprawiedliwiających wypowiedzenie umowy agencyjnej ze skutkiem natychmiastowym, a nie fakt dokonania rozwiązania umowy w drodze wypowiedzenia bez zachowania okresu wypowiedzenia (por. T. Wiśniewski w: Art.764(4), Kodeks cywilny. Komentarz. Księga trzecia. Zobowiązania, Lex el./2013).

W niniejszej sprawie pozwany udowodnił, że wypowiedział umowę agencyjną na skutek okoliczności, za które odpowiedzialność ponosi powód, usprawiedliwiających wypowiedzenie umowy bez zachowania terminów wypowiedzenia. W tej sytuacji, zgodnie z treścią art. 764⁴ pkt 1 k.c., świadczenie wyrównawcze mu nie przysługuje. Wprawdzie w piśmiennictwie wskazuje się, że rygor powyższego przepisu łagodzi konieczność wzięcia pod uwagę przesłanki w postaci względów słuszności, jednakże powód nie udowodnił istnienia także tej przesłanki. W ocenie Sądu

Apelacyjny względy słuszności musiałyby dotyczyć okoliczności wzajemnej współpracy stron, a nie podnoszonych przez powoda odbywania wizyt u lekarza psychiatry, czy pogorszenia jego sytuacji majątkowej. Okoliczności te są niewątpliwie niekorzystne dla powoda, lecz nie przemawiają za przyznaniem mu nienależnego świadczenia wyrównawczego, w szczególności, że powód nie udowodnił ani istnienia określonych w art. 764³ § 1 k.c. pozytywnych przesłanek przyznania tego świadczenia, ani jego wysokości.

Powód w apelacji ograniczył się do sformułowania zarzutu naruszenia prawa materialnego, tj. art. 764³ § 1 k.c., nie podniósł natomiast zarzutu naruszenia art. 233 § 1 k.p.c., który mógłby prowadzić do zakwestionowania ustaleń faktycznych Sądu pierwszej instancji. Jedynie ubocznie więc wskazać należy, że zdaniem sądu odwoławczego dokonana przez Sąd Okręgowy ocena dowodów, która znalazła odzwierciedlenie w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku, jest niewadliwa, jako zgodna z zasadami doświadczenia życiowego i logicznego rozumowania. Natomiast pozwany w apelacji nie wskazał okoliczności, które pozwalałyby Sądowi drugiej instancji na dokonanie oceny dowodów odmiennej niż zawarta w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku. Tymczasem zarzucenie naruszenia zasady swobodnej oceny dowodów nie może polegać na przedstawieniu przez stronę alternatywnego stanu faktycznego, a tylko na podważeniu podstaw tej oceny z wykazaniem, że jest ona rażąco wadliwa lub oczywiście błędna (por. uzasadnienie wyroku Sądu Najwyższego z dnia 15 kwietnia 2004 r., sygn. akt IV CK 274/03, Lex nr 164852).

Nietrafny jest również zarzut naruszenia art. 217 i art. 227 k.p.c. poprzez zaniechanie przeprowadzenia wszystkich dowodów zgłoszonych przez powoda. W uzasadnieniu apelacji wyjaśniono, że chodzi o stan zdenerwowania powoda podczas składania zeznań, co miało mu uniemożliwić logiczne i swobodne wypowiedzenie się, a także zwrot dokumentów złożonych przez pełnomocnika powoda na ostatnim terminie rozprawy. Skarżący nie wyjaśnił jednak, jaki wpływ na treść orzeczenia miałyby mieć powyższe rzekome uchybienia sądu. W szczególności nie wskazał okoliczności, jakie miałyby zostać tymi dowodami wykazane.

Większą część apelacji pełnomocnik powoda poświęcił uzasadnieniu zarzutu naruszenia przepisów dotyczących kosztów sądowych w zakresie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu. Jednakże, w ocenie Sądu Apelacyjnego, zarzut ten nie może podlegać badaniu w postępowaniu wywołanym wniesieniem apelacji w imieniu strony. W uchwale z dnia 8 marca 2012 r. (sygn. akt III CZP 2/12, OSNC 2012, nr 10, poz. 115) Sąd Najwyższy wyjaśnił, że na postanowienie sądu pierwszej instancji w przedmiocie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu przysługuje zażalenie pełnomocnikowi ustanowionemu przez sąd.

Dopuszczając możliwość zaskarżenia zażaleniem postanowienia sądu pierwszej instancji, którego przedmiotem jest ponoszenie przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata ustanowionego z urzędu, Sąd Najwyższy uściślił, że może być ono wniesione jedynie przez pełnomocnika. Sama strona, reprezentowana przez pełnomocnika z urzędu, nie ma bowiem interesu prawnego w zaskarżeniu postanowienia, które nie narusza jej sfery prawnej (por. uzasadnienie uchwały Sądu Najwyższego z dnia 25 czerwca 2009 r., sygn. akt III CZP 36/09).

W niniejszej sprawie w postanowieniu zawartym w punkcie trzecim zaskarżonego wyroku Sąd Okręgowy orzekł o wynagrodzeniu pełnomocnika z urzędu. W dniu 19 listopada 2014 r. radca prawny K. N. wniósł zażalenie na powyższe postanowienie (k. 430 akt). Ponieważ dotychczas nie zostało ono rozpoznane, zarządzeniem wydanym na rozprawie odwoławczej Sąd Apelacyjny skierował to zażalenie do rozpoznania.

Podstawą orzeczenia Sądu Apelacyjnego był art. 385 k.p.c. O kosztach procesu orzeczono na zasadzie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w zw. z art. 108 § 1 k.p.c.

Natomiast podstawą orzeczenia o wynagrodzeniu pełnomocnika z urzędu w postępowaniu odwoławczym był § 15 pkt 1 i 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (tj. Dz. U. z 2013 r. poz. 490, ze zm.).